توانمندی روانشناختی، سال ۱، شماره ۱، شماره پیاپی ۱، تیر ۱۴۰۴
psychological capability journal (PCJ),1(1), 2025

Psychometric Properties of the Persian Version of the Student Adjustment to College Questionnaire.

بررسی ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی پرسشنامه سازگاری دانشجویان با دانشگاه

محمد شاکرمی (نویسنده مسئول)
استادیار، گروه روانشناسی، واحد اصفهان (خوراسگان)، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.
مریم رئیس شهرکی
گروه پژوهشی روانشناسی اندیشه جوان، اصفهان، ایران.
الناز زیبائی
دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خمینی‌شهر، اصفهان، ایران.

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه سازگاری دانشجویان با دانشگاه بود. این پژوهش از نوع توصیفی ـ پیمایشی و در قالب هنجاریابی ابزار انجام شد. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اصفهان (خوراسگان) در سال تحصیلی ۱۴۰۳–۱۴۰۴ بود که از میان آن‌ها، ۵۰۰ نفر به‌صورت در دسترس انتخاب شدند و پس از حذف پرسشنامه‌های ناقص، داده‌های ۴۸۰ نفر تحلیل شد. ابزارهای پژوهش شامل پرسشنامه سازگاری با دانشگاه، پرسشنامه سازگاری تحصیلی و پرسشنامه احساس تعلق به دانشگاه بود. برای تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی، ضریب آلفای کرونباخ، و آزمون‌های تغییرناپذیری چندگروهی استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد که نسخه فارسی پرسشنامه دارای چهار عامل اصلی (روابط بین‌فردی، فعالیت تحصیلی و آمادگی برای اشتغال، مسئولیت‌پذیری و مشارکت اجتماعی) است که در مجموع ۵۵/۵۷ درصد واریانس را تبیین می‌کنند. شاخص‌های برازش تحلیل عاملی تأییدی نیز از برازش مطلوب مدل حمایت کردند. روایی همگرای ابزار با پرسشنامه‌های سازگاری تحصیلی و تعلق به دانشگاه تأیید شد. پایایی ابزار با استفاده از آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰.۸۵ و برای ابعاد آن بین ۰.۷۰ تا ۰.۸۹ به‌دست آمد. نتایج آزمون تغییرناپذیری چندگروهی نشان داد که این ابزار از لحاظ ساختاری در بین دانشجویان زن و مرد پایا است. به‌طور کلی، نسخه فارسی پرسشنامه سازگاری با دانشگاه از ویژگی‌های روان‌سنجی مطلوبی برخوردار است و می‌تواند به‌عنوان ابزاری معتبر در ارزیابی سازگاری دانشجویان ایرانی با محیط دانشگاه مورد استفاده قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: *سازگاری، دانشجویان، دانشگاه.*

Mohammad Shakarami (Corresponding Author)
Assistant Professor, Department of Psychology, Isf.C., Islamic Azad University, Isfahan, Iran.
mo.shakarami@iau.ac.ir
Maryam Raeis Shahraki
Andisheh Javan Psychology Research Group, Isfahan, Iran.
Elnaz Zibaei
Msc. Student Department of Psychology, Islamic Azad University, Khomeinishahr Branch, Isfahan, Iran.

Abstract

The purpose of the present study was to examine the psychometric properties of the Persian version of the Student Adaptation to College Questionnaire. This research employed a descriptive–survey design in the form of instrument standardization. The statistical population consisted of all students at Islamic Azad University of Isfahan (Khorasgan Branch) during the 2024–2025 academic year. From this population, 500 students were selected through convenience sampling, and after excluding incomplete questionnaires, data from 480 participants were analyzed. The study instruments included the Student Adaptation to College Questionnaire, the Academic Adjustment Questionnaire, and the Sense of Belonging to University Questionnaire. Data analysis was conducted using exploratory and confirmatory factor analysis, Cronbach's alpha coefficient, and multigroup invariance testing. Results of the exploratory factor analysis indicated that the Persian version of the questionnaire comprised four main factors (interpersonal relations, academic activity and career readiness, responsibility, and social participation), which together explained 57.55% of the variance. Confirmatory factor analysis indices further supported the adequacy of the model fit. Convergent validity of the instrument was confirmed through significant correlations with academic adjustment and sense of belonging to university measures. Reliability, assessed using Cronbach's alpha, was 0.85 for the total scale and ranged from 0.70 to 0.89 across subscales. Findings from multigroup invariance testing demonstrated structural consistency of the instrument across male and female students. Overall, the Persian version of the Student Adaptation to College Questionnaire exhibited satisfactory psychometric properties and can be considered a valid tool for assessing the adaptation of Iranian students to the university environment.

Keywords: *adaptation, students, university*

نوع مقاله : پژوهشی اصیل **دریافت : ۱۴۰۴/۰۱/۲۸** **پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۲۸**

مقدمه

ورود به دانشگاه یکی از مهم‌ترین و حساس‌ترین مراحل گذار در مسیر رشد روانی-اجتماعی هر فرد، به‌ویژه جوانان در ابتدای بزرگسالی محسوب می‌شود. این مرحله، صرفاً یک تغییر در سطح تحصیلات یا محیط آموزشی نیست، بلکه فرآیندی پیچیده و چند بعدی است که با دگرگونی‌های بنیادین در شیوه زندگی، نقش‌های اجتماعی، مسئولیت‌پذیری فردی، ساختارهای حمایتی و سبک‌های یادگیری همراه است (ابوسری، ۲۰۲۱). این تغییر می‌تواند به‌عنوان یک رویداد بحرانی در زندگی دانشجو تلقی شود که در آن وی باید با چالش‌های جدید و ناشناخته‌ای در جنبه‌های مختلف زندگی خود مواجه شود و به سرعت مهارت‌های لازم برای انطباق با محیط جدید را در خود توسعه دهد (زارعی و بخشی، ۲۰۲۳). از نظر فردی، دانشجویان در این مرحله با افزایش سطح انتظارات اجتماعی و تحصیلی مواجه هستند و ناگزیرند برای ادامه موفقیت‌آمیز تحصیل در دانشگاه، استقلال بیشتری از خانواده یافته، مهارت‌هایی نظیر خودنظم‌دهی، برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، مسئولیت‌پذیری و مدیریت هیجانات را در خود تقویت کنند. در حالی که برخی دانشجویان با ظرفیت‌های شناختی و عاطفی مناسب، فرآیند انطباق را به‌خوبی طی می‌کنند، برخی دیگر در مواجهه با این مسئولیت‌ها دچار سردرگمی، اضطراب، کاهش اعتماد به نفس و افت عملکرد می‌شوند (ارنت، ۲۰۲۲).

از سوی دیگر، تغییر در ساختار روابط اجتماعی نیز یکی از مهم‌ترین جنبه‌های این گذار محسوب می‌شود. دانشجویان اغلب از محیط خانوادگی و شبکه‌های حمایتی قبلی خود دور می‌شوند و وارد فضایی می‌شوند که در آن باید روابط جدیدی با هم‌سالان، اساتید، کارکهمگرانان دانشگاه و گروه‌های هم‌گرا شکل دهند (نادری و رحمانی، ۲۰۲۱). در چنین شرایطی، مهارت‌های بین‌فردی، توانایی درک تفاوت‌های فرهنگی، مهارت‌های ارتباطی و ظرفیت سازگاری اجتماعی به عنوان عوامل کلیدی در موفقیت یا ناکامی دانشجویان در فرآیند تطبیق با محیط دانشگاهی عمل می‌کنند. فقدان این مهارت‌ها ممکن است به انزوای اجتماعی، احساس طردشدگی، تنهایی و بروز مشکلات روانی بیانجامد (الن و باولز، ۲۰۲۰).

همچنین، از بُعد آموزشی، نظام دانشگاهی با ساختار آموزشی مدرسه تفاوت‌هایی دارد. استقلال در یادگیری، تنوع در منابع آموزشی، روش‌های ارزشیابی متفاوت، سطح بالاتر انتظارات اساتید، و ضرورت تفکر انتقادی و تحلیل‌محور، دانشجویان را ملزم به بازتعریف شیوه‌های مطالعه، انگیزش تحصیلی و استراتژی‌های مقابله‌ای می‌سازد. دانشجویی که نتواند خود را با این شرایط تطبیق دهد، ممکن است با افت تحصیلی، عدم رضایت از تجربه دانشگاهی و افزایش خطر ترک تحصیل مواجه شود (گالاتزر و بونانو، ۲۰۲۰). در بُعد عاطفی نیز، دانشجویان ممکن است طیف وسیعی از هیجانات منفی از جمله دلتنگی برای خانواده، اضطراب، ترس از شکست، فشار روانی ناشی از رقابت و بلاتکلیفی در خصوص آینده را تجربه کنند. این هیجانات در صورت عدم مدیریت مناسب، می‌توانند منجر به کاهش انگیزه، افزایش اختلالات خلقی، افت تحصیلی و نارضایتی از تجربه دانشجویی شوند (حسنی و احمدی، ۲۰۲۲). با توجه به تمامی این عوامل، سازگاری با محیط دانشگاه را می‌توان یک شاخص کلیدی برای پیش‌بینی موفقیت تحصیلی، سلامت روان، رضایت از زندگی و تعهد به ادامه تحصیل در نظر گرفت. در واقع، پژوهش‌های متعدد در سال‌های اخیر نشان داده‌اند که سطح بالاتر سازگاری با دانشگاه، با پیامدهای مثبتی چون بهزیستی روانی، موفقیت تحصیلی، افزایش انگیزه، تعامل مثبت با محیط و کاهش رفتارهای پرخطر در ارتباط است (ایدین و کایا، ۲۰۲۱). در مقابل، ضعف در این سازگاری ممکن است آغازگر زنجیره‌ای از مشکلات روان‌شناختی، آموزشی و اجتماعی برای دانشجو باشد که در نهایت می‌تواند منجر به ترک تحصیل یا شکست در مسیر تحصیلی شود (حسینیان و همکاران، ۲۰۲۴). بنابراین، ارزیابی دقیق میزان و نوع سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه، نه‌تنها از منظر علمی، بلکه از حیث عملی و اجرایی نیز ضروری و پراهمیت است. این ارزیابی‌ها می‌توانند در شناسایی نیازهای روانی-اجتماعی دانشجویان، طراحی برنامه‌های حمایتی و مداخلاتی مؤثر، و اتخاذ تصمیمات سیاست‌گذارانه در نظام آموزش عالی بسیار مؤثر واقع شوند. از همین رو، بهره‌گیری از ابزارهای سنجش استاندارد، معتبر و متناسب با ویژگی‌های فرهنگی جامعه، امری حیاتی در فرآیند ارزیابی سازگاری دانشگاهی دانشجویان به‌شمار می‌رود.

سازگاری با دانشگاه، مفهومی چندبعدی است که به مجموعه‌ای از فرایندها و سازوکارهای روان‌شناختی، اجتماعی و آموزشی اطلاق می‌شود که فرد برای تطبیق با محیط جدید دانشگاهی از آن‌ها بهره می‌برد. این فرایند شامل ابعاد مختلفی است که هر کدام به‌نوعی بر سلامت روانی، موفقیت تحصیلی و رضایت دانشجویان از تجربه دانشگاهی تأثیر می‌گذارند. یکی از ابعاد کلیدی سازگاری با دانشگاه، سازگاری آموزشی است که به توانایی دانشجو در مواجهه با الزامات و چالش‌های تحصیلی دانشگاه اشاره دارد (چنگ و لی، ۲۰۲۳). علاوه بر سازگاری آموزشی، سازگاری اجتماعی نیز اهمیت ویژه‌ای دارد. این بعد به روابط دانشجو با هم‌سالان، اساتید و سایر اعضای جامعه دانشگاهی اشاره دارد. تعاملات اجتماعی، به‌ویژه در محیط‌های دانشگاهی که افراد از پیشینه‌های فرهنگی، اجتماعی و قومی متنوعی برخوردارند، می‌تواند چالش‌های زیادی را برای دانشجویان ایجاد کند (دارابی و مکسکیل، ۲۰۲۲). دانشجویان موفق در این بعد، توانایی برقراری روابط مثبت، سازنده و معنادار با دیگران را دارند و از این طریق از حمایت اجتماعی برخوردار می‌شوند که یکی از مهم‌ترین عوامل پیشبرد سازگاری کلی آنان با محیط دانشگاه است (تقی زاده و همکاران، ۲۰۲۴). سازگاری عاطفی نیز به میزان توانایی فرد در مدیریت احساسات و هیجانات خود در محیط جدید دانشگاهی اشاره دارد (سلیمانی و عزیزی، ۲۰۲۲). دانشجویان ممکن است با احساسات شدید تنهایی، اضطراب، استرس و حتی افسردگی مواجه شوند. توانایی مدیریت و تنظیم این هیجانات می‌تواند تأثیر زیادی در موفقیت آن‌ها در این دوره انتقالی ایفا کند. دانشجویانی که در این بعد از سازگاری موفق هستند، معمولاً از سلامت روانی بالاتری برخوردارند و قادرند به‌طور مؤثری با چالش‌های عاطفی که ممکن است در این دوران تجربه کنند، مقابله نمایند (محمودی و شمس، ۲۰۲۰).

در نهایت، یکی از ابعاد کمتر مورد توجه در پژوهش‌ها، دلبستگی به نهاد دانشگاه است. این بعد به رابطه احساسی و شناختی دانشجو با دانشگاه به‌عنوان یک نهاد آموزشی و اجتماعی اشاره دارد. دانشجویانی که احساس تعلق و دلبستگی بیشتری به دانشگاه خود دارند، معمولاً تجربه‌ای مثبت‌تر از زندگی دانشگاهی خواهند داشت (محمدی و خدابخشی، ۲۰۲۳). این نوع تعلق خاطر می‌تواند به‌طور غیرمستقیم بر سازگاری کلی دانشجو با محیط دانشگاه تأثیر بگذارد، زیرا این افراد به‌طور عمیق‌تری به مأموریت‌ها و اهداف دانشگاهی پایبند هستند و تمایل دارند که در فرآیندهای آموزشی و اجتماعی دانشگاه فعال‌تر مشارکت کنند. در پژوهش‌های متعدد و گسترده، نشان داده شده است که ناتوانی در سازگاری با شرایط جدید دانشگاهی می‌تواند زمینه‌ساز بروز مشکلات روان‌شناختی و رفتاری متعددی شامل اضطراب و افسردگی، احساس تنهایی، افت تحصیلی، و حتی ترک تحصیل زودهنگام شود (پور حسین و رمضانی، ۲۰۲۰). این اختلالات ممکن است به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم با عملکرد تحصیلی، انگیزه و حتی روابط اجتماعی فرد تأثیرگذار باشند. برای مثال، دانشجویی که نتواند با فشارهای تحصیلی و اجتماعی سازگار شود، ممکن است از احساس انزوا رنج برده و در نتیجه دچار افت عملکرد تحصیلی شود که در بلندمدت می‌تواند منجر به کاهش انگیزه و عدم موفقیت در دستیابی به اهداف آموزشی گردد (فلاحی و فرامرزی، ۲۰۲۰).

در مقابل، دانشجویانی که قادر به سازگاری مؤثر با محیط دانشگاه می‌شوند، از مزایای فراوانی برخوردار هستند. این افراد معمولاً از سلامت روانی بالاتری برخوردارند و می‌توانند با مدیریت مناسب استرس و چالش‌های موجود، خود را در مسیر موفقیت تحصیلی قرار دهند (صفایی و قدرتی، ۲۰۲۱). این دانشجویان انگیزه بالاتری برای پیگیری اهداف تحصیلی دارند و معمولاً عملکرد تحصیلی مطلوب‌تری را در مقایسه با دانشجویانی که از سازگاری کمتری برخوردارند، از خود نشان می‌دهند (قاسمی و کرمی، ۲۰۲۱). علاوه بر این، این افراد بیشتر به‌طور فعال در فعالیت‌های اجتماعی و آموزشی دانشگاه مشارکت کرده و از زندگی دانشگاهی خود رضایت بیشتری دارند. سازگاری مثبت با محیط دانشگاه در واقع به‌عنوان یک عامل پیش‌بینی‌کننده برای موفقیت تحصیلی و توسعه فردی در نظر گرفته می‌شود و می‌تواند نقش مهمی در پیشگیری از مشکلات روان‌شناختی و تحصیلی ایفا کند (دسی و کوقلان، ۲۰۲۱). به‌طور کلی، سازگاری با محیط دانشگاه از جمله ابعاد پیچیده و چندوجهی است که می‌تواند تأثیرات گسترده‌ای بر تجربه تحصیلی و زندگی اجتماعی دانشجویان داشته باشد. بنابراین، اهمیت بررسی و ارزیابی دقیق این سازگاری‌ها برای پیش‌بینی موفقیت‌های تحصیلی و بهزیستی روان‌شناختی دانشجویان، امری ضروری است.

با توجه به اهمیت روزافزون فرایند سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه و تأثیرات گسترده‌ای که این سازگاری بر سلامت روانی، تحصیلی و اجتماعی آنان دارد، نیاز به استفاده از ابزارهای دقیق و معتبر برای سنجش میزان این سازگاری در محیط‌های دانشگاهی بیش از پیش احساس می‌شود. در سال‌های اخیر، با افزایش تعداد دانشجویان و تنوع فرهنگی و اجتماعی در دانشگاه‌ها، این موضوع اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. به‌ویژه در جامعه ایران، که دارای فرهنگ و ساختار اجتماعی خاص خود است، ابزارهای روان‌سنجی طراحی‌شده برای محیط‌های غربی نمی‌توانند بدون تعدیلات و بررسی‌های روان‌سنجی، به‌طور مؤثر و دقیق میزان سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه را اندازه‌گیری کنند. در بسیاری از پژوهش‌های روان‌شناسی و مشاوره‌ای، ابزارهایی طراحی شده‌اند که برای ارزیابی سازگاری دانشجویان با محیط دانشگاه به‌ویژه در کشورهای غربی استفاده می‌شوند. همچنین بسیاری از این ابزارها بیشتر بر جنبه‌های آموزشی تمرکز داشته‌اند و به ابعاد دیگر زندگی دانشجویی توجه کافی نداشته‌اند. از جمله این ابزارها می‌توان به پرسشنامه‌های عمومی سازگاری یا مقیاس‌هایی که برای دانش‌آموزان مدارس طراحی شده‌اند اشاره کرد؛ این ابزارها عمدتاً بر عملکرد تحصیلی یا سازگاری فردی تمرکز دارند و برای تحلیل دقیق وضعیت دانشجویان در محیط دانشگاهی مناسب نیستند. همچنین، پرسشنامه‌هایی مانند مقیاس سازگاری آموزشی بیکر و سیرلاک (۱۹۸۴) ، اگرچه کاربرد زیادی در مطالعات داشته‌اند، اما محدود به جنبه‌های آموزشی‌اند و سایر حوزه‌های مهم در زندگی دانشجویی را پوشش نمی‌دهند. در نتیجه، می‌توان گفت که ابزارهای پیشین اگرچه تا حدی در شناخت مشکلات آموزشی مؤثر بوده‌اند، اما به دلیل عدم پوشش ابعاد مختلف زندگی دانشجویی و تمرکز محدود بر تحصیل، برای استفاده در پژوهش‌هایی که هدف آن‌ها بررسی جامع‌تر سازگاری دانشجویان با دانشگاه است، کارایی لازم را ندارند.

در پژوهش حاضر از نسخه فارسی پرسشنامه سازگاری دانشجویان با دانشگاه استفاده شده است که توسط آی و یونگهان (۲۰۰۹) ساخته شده است. این پرسشنامه با در نظر گرفتن ابعاد مختلف سازگاری در بافت خاص دانشگاه طراحی شده و ویژگی‌هایی دارد که آن را از ابزارهای پیشین متمایز می‌کند. این پرسشنامه ۱۹ سوال دارد و پنج بُعد روابط بین فردی، فعالیتهای تحصیلی، آمادگی برای اشتغال، مسئولیت پذیری و مشارکت اجتماعی را به‌صورت یکپارچه مورد سنجش قرار می‌دهد. منظور از روابط بین فردی، توانایی دانشجو در حفظ و توسعه روابط انسانی مطلوب با اعضای مختلف دانشگاه مانند اساتید و هم‌کلاسی‌ها است .در ادامه، بُعد فعالیت‌های تحصیلی به میزان جدیت، کوشش و تعهد دانشجو در امور درسی و مطالعات تخصصی خود می‌پردازد .بعد سوم، یعنی آمادگی برای اشتغال، اقدامات عملی و برنامه‌ریزی‌شده دانشجو برای ورود به بازار کار، مانند کسب مهارت‌ها و گواهی‌نامه‌های مرتبط را ارزیابی می‌کند که این بُعد به‌طور خاص واقعیت‌های فرهنگی و اجتماعی دانشجویان در کره را منعکس می‌کند .منظور از مسئولیت‌پذیری، جنبه‌های روان‌شناختی مثبتی مانند داشتن روحیه چالش‌پذیری، هویت فردی و شجاعت برای مقابله با دشواری‌ها است .و در نهایت، مشارکت اجتماعی به میزان حضور و درگیری دانشجو در فعالیت‌های گروهی و داوطلبانه در داخل یا خارج از محیط دانشگاه برای کسب تجربه اجتماعی اشاره دارد.

ساختار منسجم و طراحی بر اساس نظریه‌های جدید در حوزه روان‌شناسی سازگاری، باعث شده این پرسشنامه از لحاظ علمی و کاربردی، اعتبار بالاتری نسبت به ابزارهای قبلی داشته باشد. در مجموع، استفاده از این پرسشنامه در پژوهش حاضر، امکان بررسی دقیق‌تر ابعاد مختلف سازگاری دانشجویان را فراهم می‌کند و می‌تواند به شناسایی بهتر چالش‌ها و تدوین راهکارهای مؤثر کمک کند. بر همین اساس، هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی (اعتبار و پایایی) نسخه فارسی این پرسشنامه در جامعه دانشجویی ایران است تا اطمینان حاصل شود که این ابزار می‌تواند به شکلی دقیق و معتبر برای اهداف ذکر شده به کار گرفته شود.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش:

روش پژوهش حاضر پیمایشی از نوع هنجاریابی ابزار بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اصفهان (خوراسگان) در همه مقاطع تحصیلی در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ بود. این جامعه آماری به دلیل ویژگی‌های فرهنگی خاص و تفاوت‌های میان‌فرهنگی موجود در ایران، به‌ویژه در زمینه‌های اجتماعی و تحصیلی مطلوب است. بر اساس نظر شرمله انگل و همکاران (۲۰۰۳) برای بررسی ساختار عاملی پرسشنامه، حجم نمونه بین ۴۰۰ الی ۵۰۰ نفر عالی می‌باشد و بر همین مبنا تعداد ۵۰۰ نفر از دانشجویان بصورت دردسترس به عنوان نمونه انتخاب شدند که پس از حذف پرسشنامه های ناقص، اطلاعات ۴۸۰ نفر به عنوان نمونه نهایی مورد تحلیل قرار گرفت. فرآیند پژوهش بدین صورت بود که پس از اخذ مجوزهای لازم از دانشگاه، پرسشنامه‌ها به‌صورت آنلاین و کاغذی در اختیار دانشجویان قرار گرفت و پس از پاسخگویی آنها، پرسشنامه های ناقص کنار گذاشته شده و موارد درست با روش آماری مناسب تحلیل شدند. ملاکهای ورود به پژوهش شامل دانشجو بودن و تمایل به شرکت در پژوهش و ملاک خروج نیز ناقص پر کردن پرسشنامه بود.

ابزار سنجش:

پرسشنامه سازگاری با دانشگاه:

این پرسشنامه توسط جئونگ اون آی و پارک یونگهان (۲۰۰۹) با هدف بازتاب ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی خاص آموزش دانشگاهی در کره جنوبی ساخته و اعتباریابی شده است .این ابزار در طی فرآیندی شامل تحلیل پژوهش‌های پیشین، استخراج عوامل اولیه از طریق نظرسنجی باز از دانشجویان و در نهایت تحلیل عاملی بر روی داده‌های ۷۵۵ دانشجو توسعه یافته است.
این پرسشنامه در نسخه نهایی خود از ۱۹ گویه تشکیل شده است که پنج بُعد اصلی سازگاری با دانشگاه را مورد سنجش قرار می‌دهد .این ابعاد عبارتند از: ۱)روابط بین فردی شامل ۴ گویه که توانایی دانشجو در حفظ روابط مثبت و تعامل با اساتید و هم‌کلاسی‌ها را می‌سنجد. ۲)فعالیت‌های تحصیلی : شامل ۴ گویه که میزان تعهد، جدیت و مشارکت در مطالعه دروس تخصصی و امور کلاسی را ارزیابی می‌کند. ۳)آمادگی برای آینده شغلی : شامل ۴ گویه که به سنجش اقدامات برنامه‌ریزی‌شده دانشجو برای آینده شغلی، مانند کسب گواهینامه‌های حرفه‌ای و مطالعه زبان، می‌پردازد. ۴)روان‌شناسی فردی : شامل ۴ گویه که جنبه‌های روان‌شناختی مثبت دانشجو مانند احساس مسئولیت، داشتن روحیه چالش‌پذیری و توانایی مقابله با مشکلات را بررسی می‌کند. ۵) تجربه اجتماعی : شامل ۳ گویه که میزان مشارکت دانشجو در فعالیت‌های گروهی و سازمانی مانند کارهای داوطلبانه را برای کسب تجربه اجتماعی می‌سنجد.
پاسخ به سوالات این پرسشنامه بر اساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت تنظیم شده است .در مطالعه اصلی، پایایی کل پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰.۸۶ گزارش شده است که نشان‌دهنده همسانی درونی بالای ابزار است .همچنین پایایی ابعاد فرعی نیز در بازه مطلوب ۰.۷۰ تا ۰.۷۹ قرار داشت. نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز روایی ساختاری این مدل پنج عاملی را مناسب ارزیابی کرده و نشان داده است که این پرسشنامه ابزار معتبری برای سنجش سازگاری با دانشگاه است.

پرسشنامه سازگاری تحصیلی:

برای سنجش متغیر سازگاری تحصیلی، از پرسشنامه استاندارد سازگاری تحصیلی که توسط بیکر و سریاک در سال ۱۹۸۴ ساخته شده است، استفاده گردید. این ابزار که به صورت تک‌مؤلفه‌ای طراحی شده، شامل ۲۴ گویه است و پاسخ‌دهی به آن بر روی یک مقیاس هفت درجه‌ای لیکرت (از ۱ به معنای «اصلاً» تا ۷ به معنای «کاملاً») صورت می‌گیرد. پرسشنامه مذکور، توانایی پاسخ‌گویی موفقیت‌آمیز فرد به تقاضاهای متنوع محیط آموزشی را می‌سنجد و نمره نهایی از طریق جمع امتیازات تمامی سؤالات به دست می‌آید که در بازه‌ای بین ۲۴ تا ۱۶۸ قرار می‌گیرد .در پژوهش محمدی و همکاران (۱۳۹۵)، روایی این

پرسشنامه توسط اساتید و متخصصان حوزه مربوطه تأیید شده است .همچنین، پایایی آن نیز در همان پژوهش با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰.۸۰ به دست آمده که نشان‌دهنده قابلیت اعتماد بالای ابزار است.

پرسشنامه احساس تعلق به دانشگاه:

برای سنجش احساس تعلق به دانشگاه، از «مقیاس احساس تعلق دانشجویان به دانشگاه «که توسط صمدیه، کارشکی، امین یزدی و حجازی (۱۴۰۳) ساخته و اعتباریابی شده است، استفاده می‌شود. این ابزار با هدف طراحی یک مقیاس معتبر برای سنجش مؤلفه‌های احساس تعلق در بافت فرهنگی ایران توسعه یافته است.

نسخه نهایی مقیاس دارای ۳۰ گویه است و یک ساختار چهار عاملی را می‌سنجد که در مجموع ۷۲/۴۹ درصد از واریانس کل سازه را تبیین می‌کنند. این چهار عامل عبارتند از:

جو دانشگاه: شامل ۱۲ گویه که به درک دانشجو از میزان توجه و اهمیت به شایستگی او و همچنین مسئولیت‌پذیری مسئولان دانشگاه در قبال نیازهایش می‌پردازد.

تعامل با استادان: شامل ۹ گویه که کیفیت تعاملات دانشجو و استاد، توجه استادان به رشد علمی دانشجو و دادن حق انتخاب در امور تحصیلی را ارزیابی می‌کند.

عزت نفس: شامل ۵ گویه که به آگاهی فرد از اهداف، باور به توانایی‌ها و تصورات مثبت از خود می‌پردازد.

تعامل با همسالان: شامل ۴ گویه که به نزدیکی روابط، همدلی ادراک‌شده و نقش یاریگرانه دوستان در دانشگاه اشاره دارد.

پاسخ‌دهی به سؤالات بر اساس یک طیف پنج گزینه‌ای لیکرت از «کاملاً مخالفم» تا «کاملاً موافقم» صورت می‌گیرد. در مطالعه اصلی، ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس مطلوب گزارش شده است. پایایی خرده‌مقیاس‌ها از طریق آلفای کرونباخ در دامنه ۷۵/۰ تا ۹۰/۰ قرار دارد. همچنین، پایایی بازآزمایی با فاصله دو هفته برای ابعاد مختلف بین ۶۴/۰ تا ۷۴/۰ به دست آمده است. روایی سازه مقیاس نیز از طریق تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی به اثبات رسیده و مدل چهار عاملی برازش مناسبی داشته است. افزون بر این، مقیاس دارای روایی همگرا و واگرای مطلوبی است؛ به طوری که ابعاد آن با متغیرهایی مانند تعهد به دانشگاه و رضایت از زندگی رابطه مثبت و معنادار، و با تنهایی اجتماعی-هیجانی و افسردگی رابطه منفی و معناداری نشان داده‌اند.

روش تجزیه و تحلیل:

برای تعیین ویژگیهای روانسنجی پرسشنامه سازگاری با دانشگاه، از تحلیل عامل اکتشافی[1] و تأییدی[2] استفاده شد. تجزیه و تحلیل عاملی اکتشافی با استفاده از تحلیل مولفه اصلی و چرخش واریماکس انجام شد. ابعاد بر اساس معیار کایزر (مقدار ویژه بالای ۱) و تحلیل موازی هورن (مقادیر ویژه که از مقادیر مربوطه از مجموعه داده‌های تصادفی فراتر می‌رود) حفظ شدند (یونگ و پیرس، ۲۰۱۳). برای تحلیل عاملی تأییدی از شاخصهای کای‌اسکوئر بر اساس درجه آزادی($\chi 2/df$) ، جذر میانگین مربعات خطای تقریب ، شاخص تاکر-لوئیس و شاخص برازش مقایسه‌ای استفاده شد (هو و بنتلر، ۱۹۹۹) که بر اساس نظر شرمل – انگل و همکاران (۲۰۰۳) زمانی مدل قابل قبول است که شاخص‌های GFI، TLI، AGFI و CFI بالاتر از ۰/۹ باشند، شاخص PNFI، و PCFI بالاتر از ۰/۵، شاخص CMIN/DF کمتر از ۳، و شاخص RMSEA کمتر ۰/۰۸ باشند. پس از تأیید برازش مدل ترکیبی، به سراغ مجموعه‌ای از آزمون‌های مربوط به مدل‌های CFA چندگروهی می‌رویم .برای ارزیابی درجه تغییرناپذیری، توصیه‌های چونگ و رنسولد (۲۰۰۲) در نظر گرفته شد .اگر ΔCFI برابر یا بزرگتر از ۰/۰۱ - باشد، اگر

[1] - Exploratory factor analysis
[2] - Confirmatory factor analysis

ΔRMSEAبرابر یا کوچکتر از ۰.۰۵ باشد، و اگر $\Delta\chi 2$ از نظر آماری معنی‌دار نباشد، تغییرناپذیری در بین مدل‌ها تأیید می‌شود (چونگ و رنسولد، ۲۰۰۲). SACQ با SSBUS و ACS برای تأیید اعتبار همگرا همبستگی داشت. پایایی نیز از طریق آلفای کرونباخ ارزیابی شد. تجزیه و تحلیل آماری با استفاده از نرم افزارهای IBM SPSS Statistics 27 و AMOS 24 انجام شد.

یافته ها

توصیف جمعیت شناختی

از بین ۴۸۰ نفر نمونه مورد بررسی در پژوهش حاضر ۱۱۴ نفر (۲۳/۸ درصد) مرد و ۳۶۶ نفر (۷۶/۲ درصد) زن بودند. میانگین و انحراف استاندارد سنی شرکت‌کنندگان در پژوهش ۵/۵۰ ± ۲۲/۶۸ سال بود. شرکت‌کنندگان به لحاظ میزان تحصیلات در مقاطع کاردانی با ۳۰ نفر (۶/۳ درصد)، کارشناسی با ۳۵۲ نفر (۷۳/۳ درصد)، کارشناسی ارشد با ۷۲ نفر (۱۵ درصد) و دکترا با ۱۳ نفر (۲/۷ درصد) قرار داشتند و ۱۳ نفر (۲/۷ درصد) نیز مقطع تحصیلی خود را اعلام نکردند. همچنین ۳۶۱ نفر (۷۵/۲ درصد) از شرکت کنندگان با خانواده زندگی می‌کردند و ۱۱۹ نفر (۲۴/۸ درصد) ساکن خوابگاه دانشجویی بودند.

شاخص‌های توصیفی و پیش‌فرض‌های آماری

شاخص‌های توصیفی میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش در جدول شماره ۱ ارائه شده است. همچنین برای بررسی پیش فرض نرمال بودن توزیع نمرات داده‌ها از هم شاخصهای کجی و کشیدگی و هم نتایج آزمون کولموگروف- اسمیرنوف استفاده شده است که باتوجه به قرار گفتن مقادیر شاخصهای کجی و کشیدگی بین ۳- و ۳ و عدم معناداری آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای متغیرهای پژوهش، توزیع نمرات نرمال می‌باشد. بعلاوه نرمال بودن چندمتغیره نیز با استفاده از شاخص ماهالونوبیس بررسی شد و این پیش فرض نیز مورد تایید قرار گرفت.

جدول ۱: اطلاعات توصیفی و نرمال بودن توزیع نمرات متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد	کجی	کشیدگی	کولموگروف- اسمیرنوف	سطح معناداری
سازگاری با دانشگاه	۵۹/۹۶	۱۰/۱۲	-۰/۲۴۲	۰/۳۸۱	۰/۰۴۷	p > ۰/۰۵
روابط بین فردی	۱۲/۳۹	۳/۱۸	-۰/۱۲۰	-۰/۰۲۹	۰/۰۷۷	p > ۰/۰۵
فعالیت تحصیلی و آمادگی برا اشتغال	۲۳/۳۳	۴/۹۸	-۰/۱۲۶	-۰/۱۵۰	۰/۰۶۳	p > ۰/۰۵
مسئولیت پذیری	۱۵/۹۲	۲/۷۹	-۰/۶۰۶	۰/۵۱۸	۰/۱۲۹	p > ۰/۰۵

مشارکت اجتماعی	۸/۸۱	۲/۸۸	-۰/۰۳۶	-۰/۳۹۹	۰/۰۸۲	p > ۰/۰۵
سازگاری تحصیلی	۱۱۰/۵۸	۱۹/۹۸	۰/۰۴۳	-۰/۲۲۴	۰/۰۳۲	p > ۰/۰۵
احساس تعلق به دانشگاه	۹۱/۳۲	۱۶/۴۹	-۰/۲۳۹	۰/۴۹۳	۰/۰۶۷	p > ۰/۰۵

بررسی روایی نسخه فارسی پرسشنامه سازگاری با دانشگاه

نتایج آزمون تحلیل عاملی اکتشافی جهت بررسی این موضوع که کدام مجموعه گویه‌ها می‌توانند یک عامل مشترک را تبیین کنند، نشان داد پرسشنامه سازگاری با دانشگاه شامل چهار مؤلفه یا عامل اصلی است. جهت تائید اینکه داده‌های جمع آوری شده می‌توانند به عامل‌های جزئی‌تر تقلیل پیدا کنند از دو شاخص کایرز- میر- اولکین[۱] (KMO) و بارتلت[۲] استفاده شد. نتایج نشان داد مقدار ضریب KMO برابر با ۰/۸۴۸ و سطح معناداری آزمون بارتلت ۰/۰۰۱ است که هر دو مقدار برای انجام تحلیل عاملی بسیار مناسب هستند. گویه شماره ۱۹ در این مدل بار عاملی کمتر از ۰/۳ داشت و از مجموعه گویه‌ها حذف گردید (منصورفر، ۱۳۹۶) و مدل جدید با ۱۸ گویه اجرا شد و مقدار ضریب KMO به ۰/۸۵۱ تغییر کرد و سطح معناداری آزمون بارتلت ۰/۰۰۱ بدست آمد. این چهار مولفه باهم ۵۵/۵۷ درصد واریانس سازه سازگاری با دانشگاه را تبیین میکنند که مقدار قابل توجهی است. در جدول ۲ گویه‌های مربوط به عامل‌ها و میزان همبستگی هر گویه با عامل مربوطه (بار عاملی گویه[۳]) پس از چرخش واریمکس[۴] مشخص شده است.

جدول ۲: بارهای عاملی گویه‌ها پس از چرخش

شماره گویه	مؤلفه اول (روابط بین فردی)	مؤلفه دوم (فعالیت تحصیلی و آمادگی برای اشتغال)	مؤلفه سوم (مسئولیت پذیری)	مؤلفه چهارم (مشارکت اجتماعی)
۱	۰/۷۳۶			
۲	۰/۶۹۱			
۳	۰/۶۳۰			
۴	۰/۵۶۹			
۵		۰/۶۲۵		

۱- Kaiser-Meyer-Olkin
۲- Bartlett
۳- Factor Loading
۴- Varimax

۶	۰/۶۲۹	
۷	۰/۴۰۷	
۸	۰/۶۲۵	
۹	۰/۶۵۳	
۱۰	۰/۶۷۷	
۱۱	۰/۴۰۳	
۱۲		۰/۶۴۱
۱۳		۰/۸۱۰
۱۴		۰/۷۶۵
۱۵		۰/۷۰۳
۱۶		۰/۷۰۹
۱۷		۰/۸۵۴
۱۸		۰/۸۱۴

پس از مشخص شدن چهار عامل در تحلیل عاملی اکتشافی، با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی به بررسی مناسب بودن گویه‌ها مشخص شده برای عامل‌ها پرداخته شد. نتایج بررسی شاخص‌های برازندگی مدل برای مناسب بودن برازش مدل در جدول ۳ ارائه شده است که با توجه به نظر شرمله انگل و همکاران (۲۰۰۳) همگی مطلوب هستند. وزن‌های رگرسیونی استاندارد مربوط به هر گویه نیز در جدول ۴ نشان داده شده است.

جدول ۳: شاخص‌های برازندگی مدل

شاخص	مقدار حاصل شده	مقدار قابل قبول	نتیجه
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۶۱	RMSEA < ۰/۰۸	برازش مطلوب
خی دو بهنجار (CMIN/DF)	۲/۷۸	CMIN/DF < ۳	برازش مطلوب
شاخص برازش تطبیقی مقتصد (PCFI)	۰/۷۴۸	PCFI > ۵۰	برازش مطلوب
شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI)	۰/۷۱۶	PNFI > ۵۰	برازش مطلوب
شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI)	۰/۹۱۶	CFI > ۰/۹۰	برازش مطلوب

شاخص توکر-لوییس (TLI)	۰/۹۰۱	TLI > ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش تعدیل شده (AGFI)	۰/۹۰۲	AGFI > ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص نیکوئی برازش (GFI)	۰/۹۲۴	GFI > ۰/۹۰	برازش مطلوب

بررسی روایی همگرای پرسشنامه مذکور با پرسشنامه‌های سازگاری تحصیلی و تعلق به دانشگاه صورت گرفته است. همبستگی نمره کلی پرسشنامه سازگاری با دانشگاه و مولفه‌های روابط بین فردی، فعالیت تحصیلی و آمادگی برای اشتغال، مسئولیت پذیری و مشارکت اجتماعی با پرسشنامه سازگاری تحصیلی به ترتیب؛ ۰/۶۱۳، ۰/۳۹۶، ۰/۵۹۴، ۰/۴۷۱ و ۰/۳۰۰ ، و با پرسشنامه تعلق به دانشگاه به ترتیب؛ ۰/۴۸۹، ۰/۵۱۵، ۰/۳۳۷، ۰/۳۵۹ و ۰/۲۷۶ بود که همگی مثبت و معنادار ($p < ۰/۰۱$) هستند و تایید کننده داشتن روایی همگرای نسخه فارسی پرسشنامه سازگاری با دانشگاه است.

جدول ۴: وزنهای رگرسیونی تحلیل عاملی تاییدی

گویه	وزن رگرسیونی استاندارد
۱- من روابط خوبی با اساتید دارم و فرصت های زیادی برای صحبت با آنها دارم	۰/۴۴۳
۲- وقتی مشکلی دارم، استادی هست که می توانم با او صحبت کنم	۰/۴۲۲
۳- نظرات و توصیه های زیادی از هم‌دانشگاهی‌ها و افراد باتجربه دریافت می کنم	۰/۴۲۰
۴- من دوستان صمیمی زیادی در بین دانشجویان سالهای پایین تر و بالاتر از خودم دارم	۰/۴۴۰
۵- من معمولا خوب درس می خوانم و نمراتم را به خوبی مدیریت می کنم	۰/۳۸۳
۶- در زمینه رشته تحصیلی ام، مطالعات زیادی دارم	۰/۵۶۰
۷- در طول کلاس، به طور فعال در ارائه‌ها و فعالیت‌های گروهی شرکت می‌کنم	۰/۵۳۴
۸- زبان انگلیسی را در کنار درسم، مطالعه میکنم	۰/۳۵۷
۹- برای کارکردن و استخدام شدن برنامه ریزی کرده ام و طبق آن پیش میروم	۰/۵۶۰
۱۰- من از زمان مطالعه ام به نحو احسن استفاده می کنم تا برای استخدام آماده شوم	۰/۵۸۵
۱۱- در حال آماده سازی برای دریافت مدرکی هستم که برای من مفید باشد	۰/۶۱۸
۱۲- من مسئول انتخابهایم هستم	۰/۵۱۶
۱۳- من شجاعت این را دارم که وقتی شکست خوردم دوباره تلاش کنم	۰/۵۲۹
۱۴- درک روشنی از خودم و اهدافم برای آینده دارم	۰/۶۴۸
۱۵- هنگامی که با مشکلات روبه‌رو می‌شوم، به یاد سخت‌کوشی‌ها و نقاط قوت خود می‌افتم و از آن‌ها انگیزه می‌گیرم	۰/۵۷۷

۱۶- من در داخل یا خارج از دانشگاه کار داوطلبانه انجام میدهم یا انجام داده ام	۰/۴۲۵
۱۷- فعالانه در برنامه های اجتماعی که برای دانشجویان در دسترس است شرکت میکنم	۰/۴۴۰
۱۸- به طور فعال در برنامه‌های فرهنگی و علمی که در دانشگاه برگزار می‌شود، شرکت می کنم	۰/۴۱۶

بررسی پایایی نسخه فارسی پرسشنامه سازگاری با دانشگاه

پس از تائید شدن گویه‌های مربوط به عامل‌ها در تحلیل عاملی تأییدی، برای بررسی پایایی عامل‌ها از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد و میزان آلفا برای نمره کل پرسشنامه ۰/۸۵ و برای مولفه‌های روابط بین فردی، فعالیت تحصیلی و آمادگی برای اشتغال، مسئولیت پذیری و مشارکت جمعی به ترتیب ۰/۷۰، ۰/۷۷، ۰/۸۹ و ۰/۷۸ بدست آمد که همگی مطلوب می‌باشند.

برای تعیین تغییرناپذیری در گروه های مختلف از معیارهای آزمون اختلاف کای اسکوئر $\Delta\chi$، تغییر در جذر میانگین مربعات خطای تقریب) و تغییر در شاخص برازش مقایسه‌ای استفاده شد. ΔCFI مستقل از اندازه نمونه است، در حالی که ΔRMSEA کمی تحت تأثیر اندازه نمونه قرار می‌گیرد و $\Delta\chi 2$ به اندازه نمونه وابسته است . جدول ۵ مقادیر تغییرناپذیری‌های پیکربندی ، متریک و اسکالر را نشان می‌دهد. بر اساس این نتایج و نظر چونگ و رنسولد (۲۰۰۲)، مدل چهار عاملی، تغییرناپذیری پیکربندی، متریک و اسکالر را بر اساس جنسیت دانشجو نشان می‌دهند. این یافته نشان می‌دهد که پرسشنامه سازگاری با دانشگاه، ممکن است مستقل از جنسیت باشد.

جدول ۵: تحلیل چندگروهی مدل چهار عاملی مرتبه دوم

مدل	χ^2	Df	χ^2/df	CFI	RMSEA	$\Delta\chi^2$/df	ΔCFI	ΔRMSEA	تصمیم
Configural invariance	۵۴۹/۲۵	۲۵۰	۲/۱۹	۰/۸۹	۰/۰۵۰	۰/۵۹	۰/۰۲۶	۰/۰۱۱	قبول
Metric invariance	۵۶۱/۷۳	۲۶۴	۲/۱۲	۰/۸۹	۰/۰۴۹	۰/۶۶	۰/۰۲۶	۰/۰۱۲	قبول
Scalar invariance	۵۶۵/۲۸	۲۶۸	۲/۱۰	۰/۸۹	۰/۰۴۸	۰/۶۸	۰/۰۲۶	۰/۰۱۳	قبول

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی پرسشنامه سازگاری دانشجویان با دانشگاه در میان دانشجویان دانشگاه آزاد اصفهان (خوراسگان) انجام شد. یافته‌های حاصل از نمونه ۴۸۰ نفره دانشجویان نشان داد که این ابزار از روایی و پایایی قابل قبولی برخوردار است و می‌تواند به‌خوبی سازگاری دانشجویان را در ابعاد مختلف آن ارزیابی کند. یافته های پژوهش نشان داد یک سوال از پرسشنامه اصلی نتوانست بار عاملی معناداری داشته باشد و از مجموع سوالات حذف شد. ضمن اینکه در نسخه فارسی، پنج مولفه در پرسشنامه اصلی، به چهار مولفه کاهش پیدا کرد و دو مولفه فعالیت تحصیلی و آمادگی برای اشتغال با هم ادغام شدند. بدین ترتیب نسخه فارسی پرسشنامه دارای ۱۸ سوال و چهار مولفه روابط بین فردی، فعالیت تحصیلی و آمادگی برای اشتغال، مسئولیت پذیری و مشارکت اجتماعی است. یافته‌های این پژوهش با یافته آی و یونگهان (۲۰۰۹) که روایی و پایایی پرسشنامه را تایید کردند، همسو است.

این چهار مولفه در کنار هم، تصویری جامع از تجربه سازگاری دانشجو ارائه می‌دهند. روابط بین فردی به عنوان اولین بعد، به توانایی دانشجو در حفظ و توسعه روابط انسانی مطلوب با اعضای مختلف دانشگاه مانند اساتید و هم‌کلاسی‌ها اشاره دارد (چن و همکاران، ۲۰۲۳). اهمیت این مولفه از آن جهت است که تعاملات مثبت، یک شبکه حمایتی برای دانشجو ایجاد کرده و احساس پذیرفته شدن و ارزشمند بودن را تقویت می‌کند (ورستگ و همکاران، ۲۰۲۲). بعد دیگر، یعنی فعالیت تحصیلی و آمادگی برای اشتغال، به طور همزمان جدیت دانشجو در امور درسی و اقدامات عملی او برای ورود به بازار کار را می‌سنجد (هندریک و همکاران، ۲۰۲۳). این ادغام منطقی به نظر می‌رسد، زیرا در فضای آموزش عالی امروز، بسیاری از فعالیت‌های آکادمیک مستقیماً با هدف کسب مهارت برای آینده شغلی انجام می‌شوند و این بعد یکپارچه، نشان‌دهنده سازگاری هدفمند دانشجو است (دلوکا و همکاران، ۲۰۲۳). مولفه سوم، مسئولیت‌پذیری است که جنبه‌های روان‌شناختی مثبتی مانند داشتن روحیه چالش‌پذیری، هویت فردی و شجاعت برای مقابله با دشواری‌ها را در بر می‌گیرد و بر توانمندی‌های درونی دانشجو تمرکز دارد (باور و میستری، ۲۰۲۲). در نهایت، عامل چهارم، مشارکت اجتماعی، به میزان حضور و درگیری دانشجو در فعالیت‌های گروهی، فرهنگی و داوطلبانه اشاره دارد و نشان‌دهنده خروج او از انحصار فضای کلاس درس و تلاش برای کسب تجربه‌های عملی است (پولمار، ۲۰۲۴).

از نتایج پژوهش حاضر می‌توان چنین استنباط کرد که این پرسشنامه می‌تواند به‌عنوان ابزاری معتبر در محیط‌های دانشگاهی کشور مورد استفاده قرار گیرد و به شناسایی دانشجویانی که در سازگاری با محیط دانشگاه دچار چالش هستند کمک کند. این امر می‌تواند برای مشاوران دانشگاهی، روان‌شناسان و سیاست‌گذاران آموزشی حائز اهمیت باشد، زیرا با استفاده از این ابزار، می‌توان مداخلات مؤثر و هدفمندی را برای ارتقای تجربه دانشگاهی و پیشگیری از افت تحصیلی یا ترک تحصیل طراحی و اجرا نمود. با این حال، پژوهش حاضر با برخی محدودیت‌ها نیز همراه بوده است. از جمله مهم‌ترین آن‌ها، استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس می‌باشد که با توجه به سوگیری‌های بالقوه در این روش، تعمیم‌پذیری نتایج را با چالش مواجه می‌کند. همچنین، انجام پژوهش در یک دانشگاه خاص ممکن است باعث محدود شدن دامنه فرهنگی و اجتماعی یافته‌ها گردد. علاوه‌براین، ماهیت مقطعی مطالعه نیز ممکن است تحت تأثیر شرایط روانی، اجتماعی یا تحصیلی خاص افراد در زمان پاسخ‌دهی به پرسشنامه قرار گرفته باشد؛ امری که دقت نتایج را تا حدی کاهش می‌دهد. بر اساس این محدودیت‌ها، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، از روش‌های نمونه‌گیری تصادفی و طرح‌های طولی استفاده شود و همچنین این پرسشنامه در دانشگاه‌های مختلف کشور و با جمعیت‌های متنوع‌تری مورد بررسی و اعتبارسنجی قرار گیرد. چنین پژوهش‌هایی می‌توانند به بهبود دقت، جامعیت و تعمیم‌پذیری ابزار کمک کرده و زمینه را برای استفاده گسترده‌تر آن در حوزه‌های مشاوره‌ای و روان‌شناختی دانشگاه‌ها فراهم نمایند.

در مجموع، می‌توان گفت پژوهش حاضر گامی مهم در جهت بومی‌سازی ابزارهای سنجش روان‌شناختی در محیط دانشگاهی ایران بوده و نتایج آن می‌تواند مبنایی برای طراحی برنامه‌های مشاوره‌ای، پیشگیرانه و درمانی در دانشگاه‌ها باشد. با بهره‌گیری از این ابزار، فرصت مناسبی برای شناسایی به‌موقع مشکلات سازگاری، تدوین بسته‌های آموزشی، ارتقای سلامت روان دانشجویان، و در نهایت، افزایش کیفیت تجربه تحصیلی آنان فراهم می‌شود.

منابع

Abouserie, R. (2021). *University students' adaptation and psychological well-being: A cross-cultural view*. Educational Psychology Review, 33(2), 357–375.

Allen, K. A., & Bowles, T. (2020). *University transition: How student adaptation predicts success*. Journal of College Student Development, 61(5), 555–570.

Amini, M., Abedini, S., & Ghasemi, G. (2023). *Psychometric evaluation of the Persian version of the Student Adaptation to College Questionnaire (SACQ)*. *Educational Measurement Quarterly*, 14(2), 89–102.

Arnett, J. J. (2022). *Emerging adulthood: The winding road from the late teens through the twenties* (2nd ed.). Oxford University Press.

Aydın, S., & Kaya, Y. (2021). *Emotional adjustment and social adaptation among first-year university students*. Turkish Journal of Psychology, 36(1), 27–40.

Bai, S., & Repetti, R. (2020). *Student stress and academic functioning in the university setting*. Educational Research Quarterly, 43(3), 15–32.

Baker, R. W., & Siryk, B. (1984). Measuring adjustment to college. *Journal of Counseling Psychology, 31*(2), 179–189. https://doi.org/10.1037/0022-0167.31.2.179.

Berger, J. B., & Malaney, G. D. (2020). *College student adjustment: An exploration of psychosocial factors*. Journal of Student Affairs Research and Practice, 57(2), 123–141.

Bower, M., & Mistry, S. (2022). The Role of Extracurricular Activities in a 'Typical' Week for Students' Academic and Social Adjustment to Their First Year of University. *Journal of College Student Development, 63*(2), 173–188.

Brown, L., & Holloway, I. (2021). *Adjusting to university life: Cultural and emotional transitions*. Higher Education Research & Development, 40(1), 89–103.

Cassidy, S. (2020). *Emotional intelligence, coping, and adjustment in university students*. Journal of Applied Research in Higher Education, 12(1), 139–152.

Chen, C., Bian, F., & Zhu, Y. (2023). *The relationship between social support and academic engagement among university students: The chain mediating effects of life satisfaction and academic motivation*. BMC Public Health, 23, 2368.

Cheng, L., & Li, Y. (2023). *Academic adaptation of first-year students: A longitudinal analysis*. Journal of College Student Retention, 24(1), 112–134.

Darabi, M., & Macaskill, A. (2022). *Psychological distress and academic performance in Iranian university students*. Iranian Journal of Psychiatry, 17(1), 23–34. [In Persian]

Deasy, C., & Coughlan, B. (2021). *Psychosocial adjustment and the university experience*. Journal of Youth Studies, 24(3), 379–397.

DeLuca Bishop, H. K., Baker, E. A., & van Dulmen, M. H. M. (2023). The role of friends and romantic partners in college-attending emerging adults' engagement and GPA. *Emerging Adulthood, 11*(1), 221–233.

Fallahi, A., & Faramarzi, M. (2020). *Social support, stress, and adjustment among Iranian college students*. Iranian Journal of Psychology, 15(4), 241–257. [In Persian]

Galatzer-Levy, I. R., & Bonanno, G. A. (2020). *Patterns of college student adjustment to stress*. Personality and Individual Differences, 160, 109929.

Ghaffari, A., & Rahmani, K. (2024). *Validation of the academic adaptation inventory among Iranian freshmen*. *Iranian Journal of Educational Psychology*, 18(1), 42–58. [In Persian]

Ghasemi, F., & Karami, A. (2021). *Adaptation to college life and mental health outcomes in Iranian youth*. Journal of Counseling Research, 13(2), 45–59. [In Persian]

Hamid, N., & Mahdavi, F. (2023). *Cultural differences in university adaptation among Iranian students*. Journal of Multicultural Counseling, 41(2), 88–101. [In Persian]

Hassani, M., & Ahmadi, A. (2022). *Academic stress and coping strategies in university students*. Educational Research and Reviews, 17(4), 76–89. [In Persian]

Hendrick, L., Opdenakker, M.-C., & Van der Vaart, W. (2023). Students' academic engagement during COVID-19 times: A mixed-methods study into relatedness and loneliness during the pandemic. *Frontiers in Psychology, 14,* Article 1221003.

Hosseinian, S., Moghadam, M. K., & Dejkam, M. (2024). Evaluation of the Psychometric Properties of Student Adaptation to College Questionnaire Among Iranian Freshmen. *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences, 18*(1), e138945. [In Persian]

Hurst, C. S., & Baranik, L. E. (2021). *The role of belonging in college student mental health and academic success*. Journal of Educational Psychology, 113(1), 1–14.

Jafari, M., & Faramarzi, S. (2020). *Psychological predictors of university adjustment among Iranian students*. Journal of Educational Psychology Studies, 8(3), 89–106. [In Persian]

Jalali, R., & Nasiri, H. (2023). *Role of attachment and emotion regulation in predicting student adjustment*. Iranian Journal of Behavioral Sciences, 17(1), 51–65. [In Persian]

Jeong, E., & Park, Y. (2009). Development and validation of the University Life Adjustment Inventory for Korean undergraduates. *Korean Journal of Educational Psychology, 23*(4), 991–1012.

Jones, H. E., & Canning, K. M. (2020). *Resilience, support, and university transition*. British Journal of Guidance & Counselling, 48(5), 643–657.

Karimi, A., & Zarei, F. (2021). *Academic engagement and adjustment in Iranian university freshmen*. Journal of Higher Education Research, 29(3), 122–140. [In Persian]

Kim, J., & Park, S. (2020). *Understanding college adjustment: Psychometric properties of the College Adaptation Scale*. *Current Psychology*, 39(5), 1820–1832.

Lee, J., & Goldstein, S. E. (2021). *Coping strategies and college adjustment*. Journal of College Counseling, 24(2), 102–119.

Mahdizadeh, S., & Hosseini, Z. (2022). *University adaptation and mental health: A comparative study*. Iranian Journal of Clinical Psychology, 14(2), 33–47. [In Persian]

Mahmoudi, M., & Shams, Z. (2020). *Social integration and academic performance in Iranian students*. Journal of Student Development, 5(4), 55–70. [In Persian]

Mohammadi, M., & Khodabakhshi, K. (2023). *University life satisfaction and psychological well-being among Iranian undergraduates*. Journal of Mental Health Research, 12(1), 79–95. [In Persian]

Mohammadi, M., Sharifi, A., & Kiani, S. (2016). Psychometric properties of academic adjustment scale in university students. Journal of Psychological Studies, 12(2), 45–57. [In Persian]

Naderi, F., & Rahmani, A. (2021). *Predictors of academic adjustment in Iranian female students*. Women's Studies Journal, 19(3), 65–81.

Polmear, J. (2024). Belonging in engineering: Exploring the predictive relevance of social interaction and individual factors on undergraduate students' belonging in engineering. *Journal of Engineering Education, 113*(4), 678–695.

Pourhossein, R., & Ramezani, M. (2020). *Cultural adaptation and academic resilience in university freshmen*. Journal of Cultural Psychology, 16(2), 119–132. [In Persian]

Rezaei, F., & Mohammadi, M. (2022). *Adaptation challenges among Iranian university students: A cultural and academic perspective*. *Journal of College Student Development*, 63(5), 487–501. [In Persian]

Safaei, M., & Ghodrati, F. (2021). *Predicting student adaptation through emotional regulation and personality traits*. Journal of Educational and Psychological Studies, 18(1), 27–42. [In Persian]

Samadieh, F., Karshki, H., Amin Yazdi, S. A., & Hejazi, M. (2024). Development and validation of the Student Sense of Belonging to University Scale (SSBUS) in an Iranian context. *Higher Education Research & Development.* Advance online publication. [In Persian]

Soleimani, N., & Azizi, M. (2022). *Emotional well-being and university transition: Iranian context*. Middle East Journal of Psychology, 10(1), 103–118. [In Persian]

Taghizade, A., Musavian, S. S., & Hosseininik, S. S. (2024). Psychometric properties of the Persian version of the Online Student Engagement Questionnaire: A transcultural adaptation and psychometric study. *Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences*, 15(3), 226–240. [In Persian]

Versteeg, M., Kappe, R. F., & Knuiman, C. (2022). Predicting student engagement: The role of academic belonging, social integration, and resilience during COVID-19 emergency remote teaching. *Frontiers in Public Health, 10,* Article 849594.

Wang, Y., & Lee, R. M. (2021). *General adaptation scale for international students: Development and validation*. *Journal of Counseling Psychology*, 68(3), 295–309.

Zarei, H., & Bakhshi, M. (2023). *Factors affecting adaptation to university among Iranian students*. Journal of Applied Psychology Research, 17(2), 133–148. [In Persian]